

Nederlandsch Boschbouw-Tijdschrift

Oprichter Dr. J. R. Beveraluis
Orgaan van de

Nederlandsche Boschbouwvereniging

10e Jaargang

No. 7

Juli 1937

Oorspronkelijke Bijdragen

HET PRINSEBOSCH EN DE STATISTIEK.

door

P. M. TUTEIN NOLTHENIUS en L. C. GEERLING

De schrijvers van het op blz. 132—141 voorkomende artikel betreffende een en ander inzake den groei en aanwas van het Prinsebosch, stellen het zeer op prijs, dat de oud-Indisch Houtvester F. W. S n e p v a n g e r s daarin aanleiding vond een bespreking aan het Prinsebosch en de Statistiek te wijden.

Het lag echter geenszins in de bedoeling van schr. rentabiliteitsberekeningen omtrent het Prinsebosch op te stellen. Dit zou op zich zelve niet zoo eenvoudig zijn geweest, omdat het Prinsebosch eerst sedert 1911 in zijn geheel een onderdeel van de boschwachterij „Ulvenhoutsch-bosch” vormt en de inkomsten en uitgaven voor het Prinsebosch niet meer gescheiden zijn gehouden.

Ten einde de boschbouwpractici toch een inzicht te geven in de hoeveelheid dunningshout en de opbrengsten daarvan werd een overzicht samengesteld, dat op blz. 140 van dit tijdschrift is weergegeven. Kort en duidelijk vermeldt het hoofd van dit overzicht, dat de kosten en opbrengsten uitsluitend op de dunningen betrekking hebben, terwijl ook de nadere aanduidingen in de tabel zelve iederen twijfel daaromtrent uitsluiten. De opbrengsten en het aantal m³ zijn ontleend aan de houtregisters, terwijl de diverse dunningskosten berekend zijn als het gemiddelde over 18 jaar.

Zooals in het artikel werd vermeld, is daarbij uitgegaan van de voor dunning uitgegeven bedragen in de boschwachterij „Ulvenhoutsch-bosch” en wel naar verhouding van de uit het Prinsebosch en uit de totale boschwachterij verkregen houtmassa's.

Schrijvers stellen hiermede vast, dat door hen aldus reële opbrengstcijfers zijn verstrekt.

Het voor de gemiddelde dunningskosten gevonden cijfer van f 2,01 stemt vrij goed overeen met de te dien opzichte opgedane ervaringen voor de kosten van dunning in jong dennenbosch, al zijn zij in verband met het maken van klaverruiterstokken, het uitsnoeien van boonstaken en het opbinden van takkebossen leerder aan den hoogen kant. Op grond van de groote verscheidenheid in sortimenten zou-

den de dunningskosten voor ieder jaar afzonderlijk niet dan met groote moeite vast te stellen zijn geweest en dit was in het kader van het artikel o.i. ook niet noodzakelijk. We hebben slechts aangetoond, dat in een periode van 18 jaar de opbrengst van het dunningshout de directe dunningskosten aanzienlijk overschreden en er opgewezen, dat uit economisch standpunt gezien, de vooruitzichten van het Prinsebosch t.o.v. andere ontginningsbosschen dus gunstig zijn te achten.

Ofschoon een opbrengst met aftrek der dunningskosten van f 10,54 per jaar en per ha geenszins hoog is, heeft dit bedrag onzen Indischen collega blijkbaar bevreemd, hetgeen dezen aanleiding gaf een en ander aan de jaarverslagen van het Staatsboschbeheer te toetsen. Deze wijze van vergelijking is onjuist, aangezien de gegevens uit het verslag van het Staatsboschbeheer geen betrekking hebben op het Prinsebosch alleen.

Misschien moeten de schr. den heer S n e p v a n g e r s zelfs nog dankbaar zijn, dat geen vergelijking is gemaakt met de uitgaven en opbrengsten per ha voor het Staatsboschbeheer in zijn geheel. In werkelijkheid is de toestand echter zoo, dat wanneer men een vergelijking maakt met het verschil tusschen uitgaven en opbrengsten voor het Staatsboschbeheer in zijn geheel, het Domeinbeheer A, de boschwachterij „Ulvenhoutsch-bosch”, de door S n e p v a n g e r s berekende negatieve opbrengst nog geen slecht figuur maakt Integendeel, ondanks de negatieve opbrengst per ha neemt de boschwachterij „Ulvenhoutsch-bosch” t.o.v. de andere boschwachterijen een der gunstigste plaatsen in. Het resultaat wordt nog gunstiger, indien men in aanmerking neemt

- 1e. dat ca. 175 ha (de Strijbeeksche heide en losse perceelen) nog geen opbrengsten kunnen opleveren, doch telken jare kosten vragen, zonder dat er opbrengsten tegenoverstaan;
- 2e. dat in de door S n e p v a n g e r s berekende totale kosten ook grootendeels de beboschingskosten der Strijbeeksche heide zijn begrepen.

Voor het crisisjaar 1934 geldt het hieronder volgende overzicht, waarin voor de boschwachterij „Ulvenhoutsch-bosch” is uitgegaan van een oppervlakte van 735 ha, terwijl de uitgaven ten behoeve van de bebosching der Strijbeeksche heide in mindering zijn gebracht van de totale uitgaven.

	Uitgaven 1934 p. ha	Hiervan be- heerskosten 1934 p. ha	Opbrengs- ten 1934 p. ha	Vershil 1934 p. ha
Staatsboschbeheer ...	f 21,53	7,45	6,38	15,15
Domeinbeheer A. ...	f 20,66	5,34	6,79	13,87
Bw. „Ulvenh. bosch”	f 23,53	5,34	17,51	6,02

Hoezeer iedere poging tot de rentabiliteitsberekening van

het bosch ook moet worden toegejuicht, is dit een zoo ingewikkeld geheel, dat dit in de eerste plaats op den weg ligt van den beheerder zelve.

De heer S n e p v a n g e r s heeft n.l. verzuimd naar voren te brengen, dat een beheer als het Nederlandsche Staatsboschbeheer, dat slechts 38 jaar bestaat en in wezen tot op heden niet veel anders kon doen dan hare toekomstige boschen aanleggen, nog geen netto opbrengsten per ha heeft.

Onze collega heeft door, dit verzuim een onjuiste voorstelling gegeven van den werkelijken stand van zaken.

In verband met de noodzakelijkheid in de eerste plaats bosch aan te leggen en voorts ook met de bijzondere taak, die het op velerlei gebied te vervullen heeft — boschwet, natuurschoonwet, voorlichting, e.d. — zijn de personeelkosten voor het Staatsboschbeheer naar verhouding hoog, zoodat eveneens op de houtvesterij „Breda” hooge personeelkosten drukken. Zeer terecht heeft de heer S n e p v a n g e r s naar voren gebracht, dat hierbij ook de werkverschaffing een factor van beteekenis is. Ofschoon ten behoeve van de werkverschaffing geen directe uitgaven worden gedaan, brengt deze werkverschaffing toch tal van indirecte onkosten mede, welke op het beheer drukken, als extra toezicht, administratie, aankoop van verschillende materialen zooals duikerbuizen, e.d. Dit behoeft geen betoog, indien vermeldt wordt, dat alleen al in de houtvesterij „Breda” een bedrag wordt verwerkt, dat het voor het beheer zelve beschikbaar gestelde totaal met 50 à 60% overschrijdt.

Ondanks hooge personeelskosten en dergelijke kunnen de uitkomsten van het Prinsebosch bevredigend worden geacht, vooral wanneer men deze opbrengsten vergelijkt met de uitkomsten in het buitenland. In vele gevallen wordt uit grovedennenbosch beneden veertig jaar in het geheel geen opbrengst verkregen.

Tenslotte moeten we bezwaren inbrengen tegen de beschouwingen van den heer S n e p v a n g e r s ten aanzien van den gemiddelden opbrengst per m³ van het dunningshout uit het Prinsebosch voor de jaren 1917 tot 1934. Cijfers zijn lankmoedig en laten zich zonder wederstreven op verschillende manieren groepeeren. Collega S n e p v a n g e r s vergeet in aanmerking te nemen, dat het hoofdsortiment van het dunningshout in 1917 een geheel ander was dan in 1934, terwijl het aandeel van diverse sortimenten procentsgewijs voor de verschillende jaren sterk uiteenloopt. Om den prijsgang in verband met de rangschikking der jaren te kunnen beoordeelen, zijn heel wat meer gegevens noodig dan college S n e p v a n g e r s ter beschikking staan, terwijl het wiskundig onjuist is het gemiddelde van dergelijke ongelijkwaardige gegevens als een arithmetrisch gemiddelde te gebruiken.